

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Valderas Rúa, Joel; Gardeñes Santiago, Miquel, dir. El Conveni de la Haia de 2019 : anàlisi crítica d'un instrument de reconeixement i execució de sentències internacionals. 2025. (Grau en Administració i Direcció d'Empreses i Grau en Dret)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/319395>

under the terms of the license

"El Conveni de la Haia de 2019: Anàlisi Crítica d'un Instrument de Reconeixement i Execució de Sentències Internacionals"

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Joel Valderas Rua
Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Dret
1497407
Tutor: Miquel Gardeñes Santiago
Doble Grau d'ADE + Dret
Curs 2024/2025
13 de maig de 2025

1. INTRODUCCIÓ	3
1.1. Context i necessitat d'un marc global harmonitzat	3
1.2. Objectiu del treball	3
2. CONTEXTUALITZACIÓ HISTÒRICA. ANTECEDENTS	3
3. EI CONVENIO DE LA HAYA DE 2019	5
3.1. Objectius i finalitat del conveni	5
3.2. Àmbit d'aplicació del conveni.	7
3.2.1. Àmbit territorial: estats part i perspectives d'adhesió.	7
3.2.2. Àmbit material: matèries excloses	8
3.3. Criteris per al reconeixement de sentències	10
3.4. Questions prejudicials	11
3.5. Procediment de reconeixement i execució	13
3.6. Documentació necessària per a la sol·licitud.	14
4. CAUSES DE DENEGACIÓ	15
4.1. Notificació insuficient del procés	17
4.2.. Sentència obtinguda mitjançant frau	17
4.3. Incompatibilitat amb l'ordre públic	18
4.4. Conflicte d'elecció del fòrum	18
4.5. Existència d'una sentència prèvia contradictòria	18
5. RELACIONS AMB ALTRES INSTRUMENTS INTERNACIONALS	19
6. CONSIDERACIONS FINALS	21
6.1. Possibles problemàtiques del conveni	21
6.1.1. Multes coercitives	21
6.1.2 Caducitat de l'acció executiva	22
6.2.3. Les àmplies excepcions al reconeixement com a possible obstacle	23
6.1.4. Escasa ratificació i limitada projecció internacional	24
6.2. Reptes i perspectives de futur	24
6.2.1. Paper del Brexit en l'aplicació del conveni	26
6.2.2. Cas d'Andorra	28
7. CONCLUSIONS	29
8. BIBLIOGRAFIA	31

Resum

El Conveni de la Haia de 2019 sobre el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en matèria civil i comercial constitueix un avanç rellevant cap a l'establiment d'un marc jurídic harmonitzat a escala internacional. Aquest treball analitza el context en què sorgeix aquest instrument i la necessitat de la seva adopció, examinant-ne els antecedents, objectius i àmbit d'aplicació. S'hi descriuen els criteris i el procediment per al reconeixement i execució de sentències, així com els motius que poden justificar-ne la denegació. També s'estudien els reptes pràctics i jurídics que en poden dificultar la implementació, tot comparant-lo amb altres instruments internacionals existents. Finalment, es presenta una anàlisi crítica sobre l'eficàcia del conveni, destacant-ne les limitacions i explorant les perspectives de futur, amb l'objectiu de promoure-ne una aplicació més àmplia i contribuir al reforç de la seguretat jurídica en l'àmbit del comerç internacional.

Nota Introductòria

Tot i que aquest treball de final de grau parteix de la voluntat d'oferir una anàlisi jurídica rigorosa del Conveni de la Haia de 2019 sobre el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en matèria civil i comercial, és important destacar una limitació objectiva en relació amb les fonts jurisprudencials disponibles.

El Conveni, tot i haver estat adoptat l'any 2019, no va entrar en vigor fins a l'1 de setembre de 2023, i actualment només és aplicable entre un nombre molt reduït d'Estats que l'han ratificat formalment. Això significa que la seva implementació pràctica i la generació de jurisprudència encara són incipients i extremadament limitades. De fet, moltes potències jurídiques rellevants com els Estats Units, la Xina encara no han completat el procés de ratificació, fet que condiciona greument la producció de decisions judicials sota el marc del Conveni.

A causa d'aquest context jurídic i temporal, no ha estat possible complir amb el requisit formal de recollir i analitzar quinze sentències relacionades amb l'aplicació del Conveni. En lloc d'això, el treball s'ha centrat en una exploració aprofundida del seu contingut normatiu, les dificultats interpretatives, les potencialitats futures i la seva interacció amb altres instruments internacionals i regionals. Quan ha estat possible, s'han incorporat referències doctrinals i comentaris interpretatius que aporten una visió crítica i actualitzada del seu abast.

Aquesta situació no només no resta valor al treball, sinó que posa de manifest la necessitat d'impulsar l'adhesió al Conveni i d'observar amb atenció el desenvolupament de la seva aplicació judicial en els propers anys.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Context i necessitat d'un marc global harmonitzat

En un món globalitzat, el comerç internacional, les relacions comercials transfrontereres i la mobilitat de les persones han augmentat notablement, generant conflictes legals que sovint impliquen múltiples jurisdiccions. Aquesta situació provoca incertesa jurídica i complexitat pel que fa a l'execució efectiva de les sentències dictades per tribunals estrangers. Com a resposta a la necessitat creixent d'un règim jurídic clar i previsible que garanteixi una major seguretat jurídica, el Conveni de La Haia de 2019 ha estat concebut per establir un marc global harmonitzat en matèria de reconeixement i execució de sentències estrangeres en assumptes civils i comercials.

Aquest conveni adquireix una importància especial perquè cobreix un buit existent en l'àmbit internacional, ja que instruments anteriors no han assolit una acceptació universal suficient, deixant moltes sentències sense possibilitat efectiva d'execució fora del país on han estat dictades.

1.2. Objectiu del treball

L'objectiu principal d'aquest treball és analitzar el Conveni de La Haia de 2019 sobre el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en matèria civil i comercial. Es pretén examinar-ne l'origen, els principis fonamentals, l'àmbit d'aplicació, el procediment per al reconeixement i l'execució de sentències, així com les possibles causes de denegació.

A més, el treball també explora els reptes actuals i les perspectives de futur pel que fa a la seva implementació i eficàcia, especialment en el context del comerç internacional. Finalment, s'inclou una valoració crítica sobre el seu funcionament i les possibles millores que es podrien introduir.

2. CONTEXTUALITZACIÓ HISTÒRICA. ANTECEDENTS

La necessitat de disposar d'un marc normatiu internacional per al reconeixement i l'execució de sentències estrangeres ha estat una preocupació constant en el dret internacional privat. Abans del Conveni de 2019, la fragmentació existent en aquesta matèria generava una gran incertesa jurídica i costos addicionals per a les parts implicades en litigis transfronterers.

El primer gran intent de la Conferència de La Haia per elaborar un conveni internacional de caràcter general, que regulés de manera conjunta la jurisdicció i el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en matèria civil i comercial, es remunta a l'any 1992. Fins aquell moment, ja existien diversos convenis internacionals de caràcter sectorial, limitats a àmbits específics com el dret de família o les obligacions alimentàries, però mancava un instrument global que oferís una regulació coherent i transversal en aquest camp. No obstant això, després de gairebé una dècada de treballs preparatoris, la conferència diplomàtica celebrada l'any 2001 no va aconseguir concloure el text.

Un dels principals obstacles va ser la manca de consens entre els Estats sobre l'abast del conveni. Mentre que països com els Estats Units preferien un instrument centrat exclusivament en el reconeixement i execució de sentències, d'altres, especialment els europeus, defensaven fermament la necessitat d'incloure també normes sobre jurisdicció internacional. Per a aquests darrers, ambdós aspectes eren inseparables, tal com ja succeïa en el marc del Conveni de Brussel·les de 1968 i la seva posterior evolució dins la Unió Europea.¹

A més, les profundes diferències entre sistemes jurídics van dificultar encara més les negociacions. Qüestions com els criteris per establir la competència judicial, la protecció del demandat o l'eficàcia de determinades decisions judicials no generaven consens. El repte no era només tècnic, sinó també polític: cada Estat havia de valorar com afectaria un nou conveni al seu ordenament intern i als seus interessos estratègics internacionals.²

Segons documents de la pròpia HCCH, com els informes de l'Oficina Permanent presentats entre 1996 i 2001, es reconeixia obertament que el projecte era massa complex per al nivell d'acord polític i jurídic existent en aquell moment (HCCH, 2002). Autors com Trevor Hartley i Ronald Brand (referenciats a peu de pàgina) han subratllat que intentar regular alhora la jurisdicció i l'execució de sentències, en un context internacional tan fragmentat, era una ambició excessiva per a les circumstàncies d'aleshores.

Com a conseqüència, el projecte es va redirigir cap a un objectiu més concret: els acords d'elecció de fòrum. Així va néixer el Conveni de La Haia de 2005, molt més específic però també més viable. Aquest episodi reflecteix bé les dificultats de construir marcs jurídics internacionals en àmbits tan sensibles com la jurisdicció i la cooperació judicial. El fracàs de 2001 no va ser un error, sinó una mostra de les limitacions del moment històric. Tot i així, va establir les bases per a la feina posterior que culminaria, finalment, en el Conveni de 2019.

El Conveni de La Haia de 2005 sobre Acords d'Elecció de Fòrum va ser un primer pas cap a l'harmonització de normes internacionals, però deixava fora molts escenaris on era necessari un reconeixement uniforme de sentències. El Conveni de 2019 sorgeix per cobrir aquest buit, proporcionant un mecanisme més ampli i efectiu.

Un dels precedents clau d'aquest nou conveni és el Conveni de L' Haia del 1 de febrer de 1971 sobre el Reconeixement i l'Execució de Sentències Estrangeres en Matèria Civil i Comercial, que va intentar establir normes uniformes però la seva aplicació va ser molt limitada a causa de la baixa ratificació per part dels Estats. Posteriorment, el Conveni de Brussel·les de 1968 i el Conveni de Lugano de 1988 van establir un marc regional a Europa, facilitant l'execució de sentències dins de la Unió Europea i de l'Associació Europea de Lliure Comerç (EFTA), respectivament. Tanmateix, aquests acords no incloïen Estats fora d'aquestes regions.³

¹ Trevor C. Hartley i Masato Dogauchi (2008), *Explanatory Report on the 2005 Hague Choice of Court Agreements Convention*, Conferència de la Haia de Dret Internacional Privat

² Brand, R. A. (2013). *Jurisdictional Developments and the HCCH Judgments Project*. HCCH (ed.), *A Commitment to Private International Law – Essays in honour of Hans van Loon*, Cambridge 2013.

³ Marta Pertegás Sender (2020) *The 2019 Hague Judgments Convention – Cornerstones, Innovations and Connectivity*, Maastricht Private Law Lecture Series, Maastricht University

El nou Conveni de 2019 s'inspira parcialment en els avenços del Reglament (UE) núm. 1215/2012 (conegut com a Reglament Brussel·les I bis), un instrument fonamental en el dret internacional privat europeu que regula la competència judicial internacional i el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i comercial entre els Estats membres de la Unió Europea. Tot i que aquest Reglament només és aplicable dins del marc europeu, la seva eficàcia ha demostrat que és viable establir mecanismes clars i previsibles per a la circulació de sentències entre jurisdiccions diverses.

En aquest sentit, el Conveni de La Haia de 2019 pren inspiració directa del Reglament Brussel·les I bis, especialment pel que fa a la reducció de requisits formals i a l'establiment de criteris clars per al reconeixement i execució automàtics de sentències estrangeres. Ara bé, mentre que el Brussel·les I bis només és aplicable entre Estats membres de la Unió Europea, el Conveni de La Haia de 2019 pretén estendre aquests principis de cooperació judicial més enllà del marc europeu, des d'una perspectiva global.

Així, el Conveni de La Haia de 2019 pot ser entès com un complement a escala mundial del que el Brussel·les I bis ha aconseguit a nivell europeu, proporcionant un marc similar però amb un abast geogràfic més ampli per al reconeixement i l'execució de sentències en matèria civil i comercial, amb l'objectiu de promoure una cooperació judicial internacional eficaç, eficient i previsible.

3. EI CONVENIO DE LA HAYA DE 2019

3.1. Objectius i finalitat del conveni

El Conveni de La Haia sobre el Reconeixement i l'Execució de Sentències Estrangeres en Matèria Civil o Comercial, adoptat el 2 de juliol de 2019⁴, representa un avenç destacat en l'harmonització del dret internacional privat. El seu objectiu principal és establir un marc jurídic clar, estable i predictable que permeti el reconeixement i l'execució de sentències dictades en un Estat part dins del territori d'un altre Estat contractant.

El Conveni de La Haia sobre el Reconeixement i l'Execució de Sentències Estrangeres en Matèria Civil o Comercial, aprovat el 2 de juliol de 2019, representa una fita important cap a una major unificació del dret internacional privat. La seva raó de ser és proporcionar un marc jurídic clar i uniforme que permeti que una sentència dictada en un Estat part pugui ser reconeguda i executada amb eficàcia en un altre Estat contractant.

Aquest conveni se centra exclusivament en una de les tres branques fonamentals del dret internacional privat, el reconeixement i execució de sentències estrangeres. No regula ni la competència judicial internacional ni la llei aplicable, mantenint-se dins d'un àmbit d'aplicació específic però de gran impacte.

En un context de globalització creixent, amb intercanvis comercials, mobilitat de persones i transferències d'actius entre països, la capacitat de fer valer una resolució judicial més enllà de les pròpies fronteres resulta imprescindible. El conveni neix per donar resposta a aquesta realitat, millorant la seguretat jurídica i l'accés pràctic a la justícia internacional.

⁴ Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat (HCCH). *Conveni de la Haia de 2 de juliol de 2019 sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil o mercantil*. <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=137>.

El Conveni pretén facilitar la cooperació judicial internacional i l'accés a la justícia arreu del món, reduint obstacles, riscos i despeses associades a litigis transfronterers. Això ha de contribuir a un entorn jurídic més fiable, beneficiós per a les persones i les empreses.

A través d'un conjunt de disposicions, el text estableix un marc legal que permet que una sentència dictada en un Estat sigui reconeguda i executada en qualsevol altre Estat part, sense necessitat de tornar a iniciar el procés judicial ni examinar de nou el fons del cas. Això redueix els procediments duplicats, estalvia temps i recursos, i reforça l'eficàcia real de les resolucions judicials.

El Conveni també afavoreix la previsibilitat jurídica, ja que permet anticipar amb més seguretat quines sentències podran circular entre diferents jurisdiccions. Aquesta claredat normativa facilita la presa de decisions legals i comercials i, alhora, ajuda els demandants a planificar millor l'estratègia processal, especialment pel que fa a la possibilitat d'executar sentències en països estrangers.

Tot plegat respon a una realitat global interconnectada, en què les relacions personals, comercials i econòmiques travessen constantment les fronteres estatals. En aquest context, disposar d'un instrument com el Conveni de La Haia de 2019 és essencial per garantir una justícia internacional més eficaç, equitativa i accessible.

Aquest conveni complementa l'instrument previ de la HCCH: el Conveni de 2005 sobre acords d'elecció de fòrum. Mentre que aquest últim s'aplica quan les parts han pactat expressament quin tribunal serà competent, el Conveni de 2019 amplia la cobertura a supòsits sense pacte previ, oferint una protecció molt més àmplia i generalitzada.

El text es divideix en diversos capítols que aborden qüestions fonamentals com l'àmbit d'aplicació, les condicions per al reconeixement i execució de sentències, els motius pels quals es pot denegar aquest reconeixement, les garanties processals, i la relació amb altres instruments internacionals. A més, també s'hi estableixen els mecanismes per a l'adhesió, modificació i entrada en vigor del conveni.

El Conveni de 2019 es distingeix d'altres instruments internacionals en diversos aspectes rellevants. A diferència, per exemple, del Conveni de Brussel·les i del Conveni de Lugano, el Conveni de La Haia té un abast global, fet que facilita la cooperació entre Estats de diferents regions del món. A més, aquest conveni complementa el Conveni de La Haia de 2005 sobre acords d'elecció de fòrum, ja que amplia l'abast de les sentències susceptibles de reconeixement i execució. No es limita només a aquelles que deriven de clàusules jurisdiccionals pactades entre les parts, sinó que inclou una gamma més àmplia de resolucions, contribuint així a una cooperació judicial internacional més completa i efectiva.

En la pràctica, això es tradueix en situacions concretes com ara una empresa que necessita executar una sentència obtinguda en el seu país contra una societat amb béns en un altre Estat, o un ciutadà que vol fer valer una resolució judicial a l'estranger sense haver de repetir tot el procediment.

Tot i això, la implementació del conveni presenta certs reptes. L'efectivitat real dependrà del nombre d'Estats que el ratifiquin i del grau de coherència en la seva aplicació. També caldrà vigilar com s'interpreten algunes disposicions per tal d'evitar divergències i garantir una

aplicació uniforme. La compatibilitat amb els sistemes jurídics interns de cada país també pot generar dificultats, sobretot en aquells amb regulacions més estrictes.

Amb tot, el Conveni de La Haia de 2019 constitueix un avenç important cap a una cooperació judicial internacional més fluïda, clara i eficient. La seva adopció i aplicació efectiva pot contribuir de manera decisiva a reforçar la seguretat jurídica i a facilitar la resolució de litigis civils i comercials en un món cada cop més globalitzat.

3.2. Àmbit d'aplicació del conveni.

Pel que fa a l'àmbit d'aplicació del conveni, cal tenir present que no abasta totes les sentències que impliquin actors internacionals. Tal com especifica l'article 1, el seu objecte es limita exclusivament al reconeixement i l'execució de resolucions dictades en matèria civil o comercial.

Tanmateix, hi ha exclusions clares i rellevants: el conveni no s'aplica a àmbits com el dret fiscal, duaner o administratiu, la qual cosa suposa una limitació important del seu abast. A més, l'article 2 introdueix altres restriccions (les veurem posteriorment) que acoten encara més les situacions en què pot ser operatiu, reforçant-ne el caràcter general.

En definitiva, aquest conveni no es aplicable a tots els possibles casos, encara que compleixin els requisits establerts pel seu marc normatiu. Aquesta definició acurada del seu àmbit d'aplicació respon a la voluntat de garantir una major coherència i seguretat jurídica en el tractament de sentències estrangeres en l'àmbit internacional.

3.2.1. Àmbit territorial: estats part i perspectives d'adhesió.

El Conveni de La Haia de 2019 sobre el Reconeixement i l'Execució de Sentències Estrangeres en Matèria Civil o Mercantil neix amb l'objectiu de facilitar la circulació internacional efectiva de sentències dictades en l'àmbit civil o comercial. Es tracta d'un instrument jurídic de gran rellevància, pensat per oferir seguretat jurídica i agilitat en la cooperació judicial entre Estats. La seva entrada en vigor es va produir l'1 de setembre de 2023, marcant un pas endavant cap a una major harmonització del dret internacional privat a escala global.

Fins avui, diversos Estats i la Unió han manifestat la seva adhesió al conveni mitjançant la signatura. D'acord amb la HHHC, han signat el conveni els següents països: ⁵

- ❖ La Unió Europea (en nom dels seus Estats membres)
- ❖ Ucraïna
- ❖ Uruguai
- ❖ Israel
- ❖ La Federació Russa
- ❖ Els Estats Units

⁵ Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat (HCCH), "Status table: Convention of 2 July 2019 on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in Civil or Commercial Matters", <https://www.hcch.net/es/instruments/conventions/status-table/?cid=137> (consulta: 11 maig 2025).

❖ Costa Rica

Tanmateix, és important remarcar que només la Unió Europea i Ucraïna han completat el procés de ratificació, la qual cosa implica que el conveni només és plenament aplicable entre aquestes dues jurisdiccions. En aquest cas concret, l'aplicació efectiva es va activar l'1 de setembre de 2023 i només afecta els procediments iniciats a partir d'aquesta data.

Pel que fa al Regne Unit, aquest va signar el conveni el 12 de gener de 2024 i es preveu que entri en vigor el 1 de juliol de 2025. (més endavant parlarem sobre el paper que juga el Regne Unit). Si es confirma aquesta previsió, el conveni també entrarà en vigor entre el Regne Unit i les altres parts ratificants, una vegada transcorrin els terminis establerts per a l'adhesió.

Cal tenir present que l'eficàcia del conveni entre dues parts només es desplega quan ambdues han ratificat formalment el text i han transcorregut els terminis procedimentals previstos. Aquest requisit garanteix que només es vinculin jurídicament aquelles jurisdiccions que han manifestat una voluntat clara i explícita de sotmetre-s'hi.

Així doncs, malgrat l'interès creixent que ha generat aquest conveni a escala internacional, el seu desplegament pràctic encara es troba en una fase inicial. El seu èxit futur dependrà, en bona part, del nombre de ratificacions i de la coherència en la seva aplicació. Amb tot, el conveni té el potencial de convertir-se en una eina fonamental per afavorir la confiança mútua entre sistemes jurídics i per garantir una execució més fluïda de les sentències civils i comercials a nivell global.

3.2.2. Àmbit material: matèries excloses

Tot i que el Conveni de La Haia de 2019 se centra en l'àmbit civil i mercantil, no totes les qüestions incloses dins d'aquest àmbit estan cobertes pel seu camp d'aplicació. De fet, el mateix conveni estableix, a l'article 2, una llista detallada de matèries que queden excloses de manera explícita. Aquestes exclusions responen a la voluntat de protegir espais jurídics especialment sensibles, així com d'evitar interferències amb règims normatius ja existents i més especialitzats, o amb àrees que afecten de manera directa la sobirania dels Estats. A continuació es relacionen les matèries que, segons el conveni, no entren dins del seu abast material:

- ❖ L'estat civil i la capacitat jurídica de les persones físiques.
- ❖ Les obligacions alimentàries.
- ❖ Les qüestions relatives al dret de família, inclosos els règims econòmics matrimonials i altres drets o deures derivats del matrimoni o de relacions equivalents.
- ❖ Les successions i els testaments.
- ❖ La insolvència, els convenis amb creditors, la resolució d'entitats financeres i matèries similars.
- ❖ El transport de passatgers i mercaderies.
- ❖ La contaminació marina d'origen transfronterer o internacional, la derivada de vaixells, així com les limitacions de responsabilitat en demandes marítimes i les avaries grosses.
- ❖ Els danys provocats per activitats nuclears.

- ❖ La validesa, nul·litat o dissolució de persones jurídiques o associacions, així com la validesa de les decisions dels seus òrgans interns.
- ❖ La validesa de les inscripcions en registres públics.
- ❖ Difamació i les qüestions relacionades amb la privacitat.
- ❖ Els drets de propietat intel·lectual.
- ❖ Les activitats desenvolupades per les forces armades o cossos de seguretat en l'exercici de les seves funcions oficials.
- ❖ Les restriccions a la lliure competència, amb l'excepció de supòsits molt concrets establerts pel mateix conveni.
- ❖ Les mesures de reestructuració del deute sobirà adoptades unilateralment per un Estat.
- ❖ L'arbitratge i tots els procediments relacionats amb aquest àmbit.

Com es comenta en el Informe Explicatiu publicat la HHCC dels professors Francisco Garcimartín i Geneviève Saumier⁶ (d'ara en endavant, Informe Explicatiu o Explanatory Report), aquestes exclusions reflecteixen la voluntat dels redactors del conveni d'evitar conflictes normatius innecessaris i d'assegurar que aquest instrument internacional es mantingui enfocat en aquells àmbits en què realment pot garantir una cooperació judicial eficaç i harmonitzada, sense entrar en col·lisió amb altres marcs legals ja establerts. Les exclusions previstes en el Conveni de La Haia de 2019 responen a tres raons fonamentals que justifiquen la seva incorporació de manera expressa al text normatiu.

En primer lloc, moltes de les matèries excloses ja compten amb regulacions específiques en altres instruments internacionals, en especial dins del marc de la mateixa Conferència de La Haia. Per aquest motiu, es va considerar més adient no duplicar normatives ni generar solapaments, deixant que aquests convenis especialitzats continuïn operant de manera autònoma i sense interferències. En segon lloc, algunes de les àrees excloses tenen un alt grau de sensibilitat política i jurídica per a molts Estats. Aquest fet dificulta, en la pràctica, assolir un consens internacional ampli sobre com regular-les dins un instrument multilateral com aquest conveni.⁷

Finalment, la tercera raó respon a la necessitat de claredat i seguretat jurídica. L'enumeració expressa de les matèries excloses permet evitar interpretacions divergents segons els diferents drets nacionals i prevé possibles ambigüitats que podrien comprometre l'aplicació uniforme del conveni.

És interessant destacar que la major part de les exclusions recollides al text són similars a les que ja apareixien al Conveni de La Haia de 2005 sobre acords d'elecció de fòrum. Tot i això, hi ha diferències notables entre ambdós instruments. L'àmbit d'aplicació del conveni de 2019 és clarament més ampli: mentre que el conveni de 2005 es limita essencialment a les transaccions comercials entre parts que han pactat una clàusula de jurisdicció, el de 2019 abasta també qüestions com contractes laborals i de consum, danys físics i perjudicis materials, entre d'altres. Aquest caràcter més inclusiu del conveni de 2019 reflecteix la seva

⁶ Francisco Garcimartín i Geneviève Saumier, *Explanatory Report: Convention of 2 July 2019 on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in Civil or Commercial Matters*, Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat (HCCH), adoptat per la Vint-i-dosena Sessió de la HCCH, 2022

⁷ Garcimartín i Saumier, *Explanatory Report*, cit., p. 57

voluntat d'esdevenir una eina de cooperació jurídica internacional àmplia i funcional, però sense entrar en conflicte amb altres règims jurídics ja consolidats. La majoria de les matèries excloses pel Conveni de 2019 coincideixen, en gran mesura, amb les que ja apareixen a la clàusula d'exclusions del Conveni de La Haia de 2005 sobre acords d'elecció de fòrum. Per exemple, també és aplicable a contractes laborals i de consum, a casos de lesions físiques i a danys ocasionats a béns materials. Aquesta ampliació respon a la voluntat d'oferir un marc jurídic més inclusiu i eficaç per facilitar el reconeixement i l'execució de sentències en un ventall més ampli de situacions de la vida jurídica internacional.

3.3. Criteris per al reconeixement de sentències

L'article 5 constitueix un dels pilars fonamentals del Conveni de La Haia de 2019, ja que defineix els criteris que permeten reconèixer i executar una sentència estrangera dins dels Estats part. Aquests criteris, coneguts com a filtres jurisdiccionals, estableixen quines connexions amb l'Estat d'origen són suficients per permetre la circulació d'una sentència en un altre Estat.

Encara que els Estats poden reconèixer sentències basant-se en altres regles del seu dret intern (article 15), només els filtres recollits als articles 5 i 6 generen obligacions vinculants dins del marc del Conveni. D'aquesta manera, l'article 5 delimita les que Garcimartín i Saumier anomenen *sentències elegibles*, és a dir, aquelles que poden ser reconegudes i executades segons el conveni.

En molts sistemes jurídics, es distingeix entre jurisdicció directa (les regles que determinen quin tribunal és competent) i jurisdicció indirecta (els criteris que s'apliquen a posteriori per decidir si una sentència estrangera ha de ser reconeguda). El Conveni no interfereix en la jurisdicció directa, que continua sent regulada pel dret nacional.

Podem dividir l'apartat 5 en 3 apartats.

1. Primer apartat: enumera tretze filtres jurisdiccionals que poden justificar el reconeixement d'una sentència. Aquests filtres es basen en tres tipus de connexions: entre el demandat i l'Estat d'origen, per consentiment exprés o tàcit, o entre la reclamació i el territori d'origen. No hi ha jerarquia entre ells, i n'hi ha prou amb satisfer-ne un.
2. Segon apartat: introdueix excepcions aplicables a sentències dictades contra consumidors o treballadors, amb l'objectiu de protegir aquests col·lectius, limitant l'aplicació de determinats filtres del primer paràgraf.
3. Tercer apartat: estableix un filtre específic per a sentències que tractin sobre arrendaments residencials o inscripcions de béns immobles, excloent-les de la resta de filtres generals.

Quan una sentència afecta diversos codemandats, els filtres jurisdiccionals han de verificar-se individualment per a cada part. Per exemple, si només un dels tres demandats solidaris té la residència habitual a l'Estat d'origen, aquest criteri no pot estendre's

automàticament als altres dos. A menys que compleixin algun altre dels filtres de l'article 5, la sentència no podrà ser reconeguda ni executada contra ells.

No obstant, l'article 6 estableix un criteri exclusiu per a béns immobles. Tot i que l'article 5 ofereix una gamma àmplia de filtres, cal destacar la importància de l'article 6, que introdueix un criteri exclusiu. Segons aquest article, una sentència que tracti sobre drets reals sobre béns immobles només podrà ser reconeguda o executada si els immobles en qüestió es troben situats en l'Estat d'origen.

L'article 5 actua com a eix vertebrador del sistema de reconeixement i execució de sentències previst pel Conveni. Estableix amb claredat quines connexions es consideren suficients, protegeix col·lectius vulnerables i estableix criteris coherents per evitar aplicacions arbitràries. Juntament amb l'article 6, configura una arquitectura jurídica dissenyada per garantir seguretat jurídica, confiança mútua i cooperació judicial internacional.

3.4. Questions prejudicials

L'article 8 fa referència a les qüestions prejudicials, és a dir, aquelles qüestions jurídiques que, tot i no ser l'objecte principal del litigi, han de ser resoltes prèviament per tal de poder dictar sentència sobre la demanda del demandant. Aquestes qüestions poden aparèixer com a punts jurídics independents dins d'una mateixa resolució, però s'han de tractar de manera ordenada, ja que la decisió sobre l'assumpte principal pot dependre del que es resolgui sobre una qüestió prèvia.

Utilitzem l'exemple utilitzat a l'Informe Explicatiu a il·lustrar-nos millor.⁸ En un litigi per danys i perjudicis derivats de l'incompliment d'un contracte de compravenda, que seria l'objecte central del procés, el tribunal podria veure's obligat a determinar, en primer lloc, si una de les parts tenia la capacitat legal per signar aquest contracte. Aquesta seria, doncs, una qüestió prejudicial. Tot i que no sempre és així, sovint és la part demandada qui planteja aquestes qüestions com a estratègia de defensa.

El Conveni estableix, com a norma general, que el seu àmbit d'aplicació es determina pel tema principal del procediment, i no pas per les qüestions secundàries o preliminars que puguin aparèixer pel camí. Això es recull a l'article 2.2, que aclareix que una sentència no queda automàticament fora del Conveni pel simple fet que conté una decisió sobre una matèria exclosa. Ara bé, l'article 8 va més enllà i entra en els detalls: què passa amb aquestes qüestions prejudicials dins la sentència? Es poden reconèixer? Es poden executar? Aquí és on trobem dues regles fonamentals.

La primera, que apareix al apartat 1, diu que quan una sentència estrangera resol una qüestió prejudicial sobre una matèria que el Conveni exclou (com ara dret de família, successions, o capacitat jurídica), aquesta part de la decisió no es pot reconèixer ni executar mitjançant el Conveni. El mateix passa si la qüestió prejudicial es refereix a la

⁸ Garcimartín i Saumier, Explanatory Report, cit., p. 128

propietat d'un immoble però és decidida per un tribunal que no és del país on es troba aquest immoble, fet que vulnera la jurisdicció exclusiva que estableix l'article 6.

Això sí, que no es pugui reconèixer la qüestió prejudicial no vol dir que tota la sentència quedi descartada. Si el tema principal del cas entra dins l'àmbit del Conveni i compleix els requisits dels articles 5 o 6, la sentència es pot reconèixer i executar igualment pel que fa a aquest tema. A més, el fet que el Conveni no ho permeti no impedeix que cada Estat decideixi, segons la seva pròpia legislació, si vol reconèixer o no aquesta part de la sentència.

El apartat 2 dona una mica més de marge als tribunals del país on es demana reconèixer la sentència. En concret, els permet negar-se a reconèixer o executar una sentència si veuen que aquesta es basa en una qüestió prejudicial que el Conveni exclou, o bé que fa referència a immobles però ha estat decidida per un tribunal no competent segons l'article 6. Això no és automàtic ja que el tribunal ha d'analitzar si la decisió sobre la qüestió prejudicial ha estat realment clau per arribar a la decisió final. I, encara més, s'ha de poder dir que si aquella qüestió s'hagués resolt de manera diferent, el resultat del cas hauria canviat. Garcimartín i Saumier en el seu Informe Explicatiu exposen un exemple ajuda a entendre-ho. Posen el cas d'una sentència que declara nul un contracte per dues raons, la manca de capacitat d'una part i el frau. Si el frau ja era motiu suficient per anul·lar el contracte, la qüestió de la capacitat no és essencial, i el tribunal del país requerit no té motiu per negar el reconeixement. En canvi, si l'única raó per declarar la nul·litat era la capacitat, i el tribunal nacional considera que aquella persona no tenia capacitat, podria decidir no reconèixer la sentència.⁹

L'article 8 també deixa clar que el Conveni no obliga els tribunals a donar efectes futurs a les qüestions prejudicials decidides en una sentència anterior. Això vol dir que, encara que una qüestió s'hagi resolt prèviament, es pot tornar a discutir en un altre procediment dins l'Estat requerit. Això contrasta amb sistemes que apliquen doctrines on certes qüestions ja no es poden tornar a jutjar.

Un punt interessant és la comparació amb el Conveni de la HCCH de 2005 sobre acords d'elecció de fòrum, que sí que inclou una norma concreta sobre qüestions prejudicials relacionades amb drets de propietat intel·lectual registrats. En aquell cas, només es pot negar el reconeixement si hi ha contradiccions amb una decisió emesa per l'Estat d'origen del dret o si hi ha procediments pendents. Aquesta regulació no s'ha inclòs en el Conveni que ens ocupa, per dues raons principals, perquè no sempre hi ha un acord previ entre les parts i perquè una norma així podria confondre sobre l'abast real de l'exclusió en matèria de propietat intel·lectual, sobretot quan hi ha contractes pel mig.¹⁰

En definitiva, l'article 8 serveix per evitar que les qüestions prejudicials, tot i formar part d'una sentència sobre una matèria civil o comercial, s'introdueixin de manera indirecta dins l'àmbit del Conveni, especialment quan tracten temes que aquest exclou expressament. Això ajuda a mantenir la coherència del sistema i, alhora, deixa certa llibertat als Estats per gestionar aquestes situacions segons el seu propi dret.

⁹ Garcimartín i Saumier, Explanatory Report, cit., p. 128

¹⁰ Garcimartín i Saumier, Explanatory Report, cit., p. 129

3.5. Procediment de reconeixement i execució

L'article 13 del Conveni regula el procediment per al reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en l'Estat requerit, és a dir, el país on es pretén fer efectiu el contingut d'una resolució dictada en un altre Estat. L'apartat 1 estableix que tot aquest procediment, incloent-hi tant el reconeixement com la declaració d'executabilitat o el registre i la pròpia execució, s'ha de regir per la legislació del país on es demana el reconeixement o l'execució, llevat que el mateix Conveni estableixi una altra cosa.

Aquesta regla implica que cada Estat pot determinar si el reconeixement d'una sentència estrangera requereix un procediment formal, o si, per contra, és automàtic. Així, quan la legislació de l'Estat requerit no exigeix cap tràmit especial, la sentència es reconeix automàticament per imperatiu legal, d'acord amb el que preveu l'article 4 del Conveni.

Pel que fa a l'execució, el mateix article 13 reflecteix que, en molts sistemes jurídics, aquesta es desenvolupa en dues fases diferenciades. En primer lloc, l'accedor ha d'iniciar un procediment per obtenir una declaració d'executabilitat (també coneguda com a *exequatur*) o bé registrar la sentència estrangera davant l'autoritat competent de l'Estat requerit. En segon lloc, un cop obtinguda aquesta declaració, s'inicia la fase pròpiament dita d'execució, en què es poden aplicar mesures coercitives com embargaments, confiscacions o vendes judicials per fer efectiva la resolució. En alguns països, però, aquestes dues fases es poden dur a terme en un únic procediment. Sigui com sigui, l'article deixa clar que ambdues fases es regulen segons la normativa de l'Estat requerit.

Un altre aspecte rellevant tractat a l'apartat 1 és la qüestió dels terminis de prescripció per executar una sentència. En aquest sentit, s'entén que les regles sobre prescripció formen part del "procediment d'execució", i, per tant, també s'apliquen segons la llei de l'Estat requerit, sempre que el Conveni no disposi el contrari. El text especifica, per exemple, que la sentència ha de continuar essent executable segons la legislació de l'Estat d'origen, però no impedeix que el país receptor pugui aplicar un termini de prescripció més curt per executar-la.

Això pot comportar situacions com la següent: si la llei de l'Estat d'origen permet executar una sentència durant quinze anys, però la del país requerit només ho permet durant cinc, el termini més curt prevaldrà. Això vol dir que, un cop vençut aquest període de cinc anys, la sentència ja no podrà ser executada en aquell Estat, encara que sent executable a l'Estat d'origen. Ara bé, l'article reconeix que el dret de l'Estat requerit pot optar per aplicar la seva pròpia norma, remetre a la norma de l'Estat d'origen o fins i tot aplicar el termini de prescripció relacionat amb el dret substantiu sobre el qual versa la sentència. El Conveni no imposa una posició concreta en aquest aspecte per tal de respectar la diversitat de sistemes jurídics.

Amb tot, aquesta referència al dret de l'Estat requerit no pot interpretar-se de manera il·limitada. D'acord amb els principis d'interpretació dels tractats (art. 31.1 del Conveni de Viena de 1969), la norma s'ha d'entendre tenint en compte el propòsit i l'objectiu del Conveni.¹¹ Un dels valors fonamentals del Conveni és el principi de no discriminació, segons el qual les sentències estrangeres, un cop considerades reconeixibles, han de ser tractades

¹¹ Garcimartín i Saumier, Explanatory Report, cit., p. 141-142

de la mateixa manera que les sentències nacionals. Això significa que no seria compatible amb el Conveni que un Estat apliqués terminis de prescripció més curts a les sentències estrangeres que a les pròpies, o que establís terminis irraonablement breus per obtenir l'exequàtur, ja que això perjudicaria l'eficàcia del sistema.

A més, l'apartat 1 fa una crida per a que els tribunals o autoritats competents actuïn amb celeritat durant el procés de reconeixement i execució. De fet, els Estats signataris haurien de considerar l'adopció de mesures per evitar retards innecessaris, contribuint així a la fluïdesa i eficàcia del sistema.

D'altra banda, l'article 13 no impedeix que els Estats prevegin la possibilitat que el deutor de la sentència sol·liciti expressament una declaració de no reconeixement o no executabilitat, basant-se en el fet que la sentència no compleix els requisits establerts als articles 5 o 6, o que concorri algun dels motius de denegació previstos a l'article 7.

Pel que fa a l'apartat 2, aquest introdueix una limitació important: el tribunal del país requerit no pot denegar el reconeixement o execució d'una sentència simplement perquè creu que hauria d'haver-se sol·licitat en un altre Estat. És a dir, no es pot rebutjar la petició pel fet que un altre país seria més apropiat, més eficient o més relacionat amb el cas.

Com expliquen Garcimartín i Saumier, aquesta norma està pensada especialment per aquells sistemes jurídics que permeten al deutor oposar-se al reconeixement d'una sentència estrangera al·legant que existeix un fòrum alternatiu més convenient (doctrina del *forum non conveniens*). El Conveni rebutja aquesta possibilitat i consagra el dret de l'acredor a triar l'Estat on vol executar la sentència, encara que això impliqui més costos o encara que el deutor tingui béns repartits en diversos països. Això és especialment rellevant en casos de mesures cautelars internacionals o de sentències monetàries on cap Estat, per si sol, tingui suficients actius per satisfer la totalitat del deute.

En definitiva, l'article 13 reafirma que el procediment per reconèixer i executar una sentència es regeix per la llei del país on es pretén fer-la efectiva, però introdueix garanties clares per evitar discriminacions, abusos processals o interpretacions que buidïn de contingut el Conveni. El seu objectiu és assegurar que les sentències estrangeres reconegudes dins del marc del Conveni rebin un tracte equivalent al de les sentències nacionals, en benefici de la seguretat jurídica i l'efectivitat del dret internacional privat.

3.6. Documentació necessària per a la sol·licitud.

Quan una persona sol·licita el reconeixement o l'execució d'una sentència estrangera en virtut del Conveni, cal que presenti una sèrie de documents davant l'autoritat competent de l'Estat on es pretén executar la resolució. L'article 12 recull quina és aquesta documentació, deixant marge també per a requeriments addicionals segons les circumstàncies.

En primer lloc, cal aportar una còpia íntegra i certificada de la sentència. Si la resolució s'ha dictat en absència d'una de les parts (és a dir, en rebel·lia), també cal presentar el document, o una còpia certificada, que acrediti que la part no compareixent va rebre degudament la notificació de l'inici del procediment o un document equivalent. A més, es pot requerir qualsevol document que demostrï que la sentència té efectes jurídics o, si escau, que és executiva a l'Estat d'origen. En aquells casos en què el que es pretén reconèixer no

és una sentència sinó una transacció judicial (d'acord amb l'article 11 del Conveni), també caldrà una certificació emesa pel tribunal de l'Estat d'origen que acrediti que aquesta transacció és executiva en les mateixes condicions que una sentència.

A diferència del que podríem pensar, aquesta llista no és tancada. L'apartat 2 estableix que el tribunal del país on es presenta la sol·licitud pot requerir documents addicionals, si considera que són necessaris per verificar que es compleixen les condicions previstes al Capítol II del Conveni. Tot i això, el mateix text recorda que no s'haurien d'imposar càrregues innecessàries a les parts, especialment si aquestes podrien dificultar o retardar indegudament el procediment.

Amb l'objectiu de facilitar tot aquest procés, el formulari recomanat per la Conferència de la Haia de Dret Internacional Privat (HCCH) es presenta com una eina útil i opcional. Aquest formulari pot acompanyar la sol·licitud i ha d'estar emès per un tribunal, o un funcionari autoritzat d'aquest tribunal, de l'Estat d'origen. Encara que el Conveni no exigeix utilitzar aquest formulari, i tampoc que l'expedeixi el mateix tribunal que va dictar la sentència, el seu ús pot simplificar el procediment i donar més claredat a la informació aportada. Si es presenta, el tribunal del país requerit pot basar-se en la informació continguda en el formulari, especialment si no hi ha cap impugnació. Ara bé, aquesta informació no és definitiva ni vinculant: el tribunal pot valorar el conjunt de proves disponibles abans de prendre una decisió.

En el cas específic de les transaccions judicials, aquest formulari pot complir amb el requisit de certificació establert a l'apartat 1, lletra d), la qual cosa el converteix en un recurs pràctic especialment en aquest tipus de situacions.

D'altra banda, la qüestió de la llengua dels documents és també important. Segons l'apartat 4, si algun dels documents presentats no està redactat en un dels idiomes oficials de l'Estat requerit, haurà d'anar acompanyat d'una traducció certificada, llevat que la legislació nacional estableixi una altra cosa. Això vol dir que cada Estat pot determinar si accepta traduccions no certificades o, fins i tot, si en pot prescindir. En el cas espanyol, aquesta qüestió es troba regulada a l'article 144 de la Llei d'enjudiciament civil, el qual, en el seu apartat 1, estableix que a tot document redactat en un idioma que no sigui el castellà, o, si escau, la llengua oficial pròpia de la comunitat autònoma corresponent, s'ha d'adjuntar la seva traducció. En aquest Conveni, però, no hi ha cap previsió sobre la legalització, així que aquesta qüestió queda sotmesa a les normes nacionals del país receptor, incloses les convencions internacionals que aquest Estat hagi ratificat.

En resum, l'article 12 ofereix una guia clara i flexible sobre la documentació necessària per reconèixer o executar una sentència estrangera. Tot i que estableix una base comuna, deixa espai per a què cada Estat pugui adaptar alguns aspectes segons les seves pròpies normes, sempre dins del marc i els principis del Conveni.¹²

4. CAUSES DE DENEGACIÓ

Tot i que el Conveni estableix una obligació general de reconèixer i executar sentències estrangeres (segons l'article 4), també preveu excepcions específiques que permeten, en

¹² Formulari disponible a: <https://www.hcch.net/es/publications-and-studies/details4/?pid=6739&dtid=65>

determinats casos, negar aquest reconeixement o execució. Aquestes excepcions es recullen a l'article 7 i constitueixen una part fonamental de l'equilibri entre eficàcia i garanties dins del sistema.

El contingut de l'article 7 es divideix en dues grans categories. La primera engloba sis motius concrets que un tribunal de l'Estat requerit pot tenir en compte per rebutjar la petició de reconeixement o execució. La segona categoria, recollida a l'apartat 2, tracta una situació específica: els casos de "lis pendens" internacional, és a dir, quan ja existeix un litigi pendent entre les mateixes parts sobre el mateix objecte en un altre país.

Pel que fa als motius concrets de denegació previstos a l'apartat 1, es tracta d'una llista tancada i exhaustiva. Això vol dir que cap tribunal podrà afegir nous motius fora d'aquest catàleg per justificar una denegació, ni tampoc el deutor d'una sentència podrà al·legar raons diferents per oposar-s'hi. Aquesta limitació reforça la seguretat jurídica i l'harmonització entre Estats.

Els sis supòsits que poden justificar la denegació són:

1. (a) Notificació insuficient: es dona quan la part demandada no va ser degudament informada de l'inici del procediment, i això afecta el dret a la defensa.
2. (b) Fraud processal: si la sentència s'ha obtingut de manera fraudulenta, mitjançant enganys o ocultació d'informació.
3. (c) Incompatibilitat amb l'ordre públic de l'Estat requerit: si reconèixer o executar aquella sentència suposaria una violació greu dels principis fonamentals del sistema jurídic local.
4. (d) Existència d'un acord de submissió (fòrum escollit): si ja existia un acord previ entre les parts per resoldre la disputa en un altre tribunal, i aquest no ha estat respectat.
5. (e) i (f) Contradicció amb una altra sentència anterior: tant si aquesta ha estat dictada a l'Estat requerit com en un tercer Estat, sempre que es tracti de les mateixes parts i la mateixa matèria.

Aquests motius s'inspiren en altres instruments internacionals, especialment en el Conveni de la Haia de 2005 sobre acords d'elecció de fòrum, amb el qual comparteixen estructura i finalitat.

És important remarcar que aquests motius no comporten una obligació automàtica de denegar ja que l'article 7 utilitza l'expressió "els Estats podran" rebutjar la sentència si es dona alguna d'aquestes circumstàncies. Per tant, estem davant d'una clàusula de discrecionalitat, que pot ser modulada segons la legislació de cada Estat contractant.

Els Estats poden optar per diverses vies, com ara preveure per llei que en determinats casos (per exemple, frau o manca de notificació), la denegació sigui automàtica o exigir sempre el reconeixement, encara que es doni algun d'aquests motius, si consideren que no

són suficients per a impedir l'execució. També seria una opció regular criteris addicionals que ajudin el tribunal a decidir cas per cas si cal aplicar l'excepció o deixar la decisió completament en mans dels tribunals, que valoraran les circumstàncies concretes.

D'aquesta manera, l'article 7 ofereix un marc flexible però controlat, on les garanties de justícia processal i els interessos de les parts es poden equilibrar segons la realitat jurídica de cada país. La clau està a trobar aquest punt d'equilibri entre l'autonomia nacional i la coherència internacional.

En definitiva, les excepcions previstes a l'article 7 no es poden utilitzar com a pretext per obstaculitzar sistemàticament l'execució de sentències estrangeres, però sí que permeten evitar resultats injustos o que vulnerin principis fonamentals de dret. Això reforça la confiança mútua entre sistemes jurídics i protegeix els drets de les parts implicades en procediments transfronterers.

4.1. Notificació insuficient del procés

Com estableix, l'article 7 en el seu apartat a), el reconeixement de l'execució podrà denegarse si el document amb què es va iniciar el procediment, o un altre document equivalent que contingui els elements essencials de la demanda, no va ser notificat al demandat amb temps suficient i de manera que li permetés preparar la seva defensa, llevat que aquest hagués comparegut davant del tribunal d'origen per defensar-se sense impugnar la notificació, sempre que el dret de l'Estat d'origen permeti impugnar aquest tipus de notificacions. Així mateix, també es considerarà insuficient quan la notificació s'hagi fet al demandat dins de l'Estat requerit de forma incompatible amb els principis fonamentals sobre la notificació de documents establerts en aquest mateix Estat.

Tal y com es menciona a l'Informe Explicatiu de Garcimartín i Saumier, aquest impediment respon al principi essencial del dret a la defensa, segons el qual tota persona ha de tenir l'oportunitat de conèixer les accions judicials que l'afecten i de respondre-hi. La qüestió no se centra tant en formalismes legals, sinó en si, en la pràctica, la notificació va ser efectiva i va permetre a la part demandada preparar una defensa adequada. La possibilitat d'oposar-se al reconeixement d'una sentència per aquest motiu dependrà també de com hagi actuat el demandat al procés original. Si no es va presentar davant el tribunal i la resolució es va dictar en absència seva, podrà al·legar deficiències en la notificació com a base per rebutjar l'execució de la sentència. Ara bé, si es va personar i va participar activament en el procediment sense qüestionar com havia estat notificat, ja no podrà plantejar aquesta objecció més endavant. Aquesta regulació busca evitar abusos i assegurar que qualsevol irregularitat formal es denunciï tan aviat com sigui possible, davant el tribunal que va conèixer inicialment el cas. No obstant això, si el sistema jurídic del país d'origen no permet posar en dubte la validesa de la notificació, aquesta limitació quedarà sense efecte.

4.2.. Sentència obtinguda mitjançant frau

L'apartat b) per la seva banda, estableix que el frau en l'obtenció d'una sentència pot ser motiu suficient per denegar-ne el reconeixement o l'execució en un altre estat. Aquest frau es refereix a una conducta intencionada dirigida a enganyar, ja sigui per obtenir un benefici indegut o il·lícit, o bé per perjudicar els drets de l'altra part.

4.3. Incompatibilitat amb l'ordre públic

L'apartat c) d'aquest article 7 del Conveni estableix que es podrà denegar el reconeixement o l'execució d'una sentència estrangera quan aquesta sigui manifestament incompatible amb l'ordre públic de l'Estat requerit. Aquesta incompatibilitat pot tenir lloc, entre d'altres, quan el procediment que ha donat lloc a la sentència vulnera principis fonamentals de justícia processal o quan la resolució comporta una afectació a la sobirania o seguretat de l'Estat en qüestió. La clàusula d'ordre públic és àmpliament reconeguda en els diferents sistemes jurídics i, a nivell internacional, ha estat inclosa en diversos convenis de la HCCH.

Com destaquen Garcimartín y Saumier en el seu informe explicatiu, és important destacar les paraules “manifestament incompatible”, ja que això implica una gran ofensa a l'ordre públic. pensat per evitar abusos i assegurar que les sentències només es rebutgin en casos excepcionals en què s'infringeixi clarament una norma essencial del sistema jurídic de l'Estat requerit o un dret fonamental reconegut per aquest. Així doncs, la denegació només serà possible si l'execució de la sentència estrangera suposa una contradicció greu amb valors essencials del dret intern. Aquest criteri restrictiu està concebut per afavorir la circulació de sentències entre estats i evitar l'ús excessiu de l'excepció d'ordre públic. No obstant, encara que l'objectiu general del conveni és facilitar la circulació de resolucions, i que aquesta defensa s'ha de mantenir dins d'un àmbit molt restringit, correspon a cada estat determinar com s'aplica.

4.4. Conflicte d'elecció del fòrum

Aquest subapartat estableix que el tribunal al qual se sol·licita el reconeixement o execució d'una sentència pot denegar aquest reconeixement si el procediment judicial a l'Estat d'origen s'ha dut a terme en contradicció amb un acord previ d'elecció de fòrum o amb una designació establerta en un instrument de trust. La seva finalitat principal és protegir l'autonomia de les parts, garantint que es respecti el fòrum pactat. Tanmateix, aquesta excepció només s'aplica quan la sentència compleix algun dels requisits de connexió establerts a l'article 5 del Conveni. En cas contrari, la resolució no pot ser considerada per al seu reconeixement o execució dins el marc del Conveni, llevat que sigui admissible segons el dret intern conforme a l'article 15.

4.5. Existència d'una sentència prèvia contradictòria

Els apartats e) i f) del Conveni responen a la problemàtica que pot sorgir en l'àmbit internacional quan diferents tribunals, amb jurisdicció sobre un mateix afer, emeten decisions que entren en conflicte. En aquests casos, pot haver-hi procediments simultanis que culminin en resolucions judicials divergents, fet que obliga a determinar quin pronunciament ha de prevaldre. L'article 7.1 diferencia dues situacions. La primera quan la sentència contradictòria prové del mateix Estat on es demana el reconeixement i la segona, quan la sentència incompatible prové d'un tercer Estat diferent de l'Estat d'origen. A més, l'article 7.2 contempla el cas en què hi ha procediments encara pendents a l'Estat requerit en el moment en què es demana el reconeixement o l'execució.

El apartat e) estableix que es pot rebutjar el reconeixement d'una resolució procedent d'un altre Estat si aquesta entra en contradicció amb una sentència dictada per un tribunal del propi Estat en un assumpte que afecti les mateixes parts. No es demana que ambdues resolucions tractin exactament la mateixa qüestió jurídica ni que una sigui anterior a l'altra cronològicament, sinó que siguin incompatibles en el seu contingut, de manera que l'aplicació d'una exclogui o vulneri el compliment de l'altra.

En canvi, el apartat f) fa referència als casos en què la resolució que es pretén reconèixer entra en conflicte amb una altra sentència anterior dictada per un tribunal d'un tercer Estat. En aquest cas, es podrà denegar el reconeixement si es compleixen tres condicions específiques. La primera, que la sentència del tercer Estat sigui anterior en el temps, independentment de quin tribunal hagués estat apoderat primer. La segona, que les parts i l'assumpte tractat siguin els mateixos i per últim la tercera, que estableix la necessitat que la sentència anterior compleixi els requisits per poder ser reconeguda a l'Estat requerit, tot i que encara no s'hagi sol·licitat formalment el seu reconeixement o execució.

Aquestes disposicions busquen evitar la incoherència jurídica en l'àmbit transnacional i garantir que no es generin situacions on una resolució judicial quedi sense efecte a causa d'una altra prèvia amb la qual sigui incompatible.

5. RELACIONS AMB ALTRES INSTRUMENTS INTERNACIONALS

L'article 23 del Conveni de la Haia de 2 de juliol de 2019 regula una qüestió central del dret internacional privat com és la convivència del conveni amb altres tractats internacionals que regulin el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres. La seva funció és evitar conflictes normatius, preservar la coherència del sistema jurídic internacional i garantir la seguretat jurídica en situacions transfrontereres.

L'article parteix de la idea que no totes les coincidències entre convenis generen conflicte. Perquè una incompatibilitat normativa sigui jurídicament rellevant, cal que es compleixin dues condicions:

- Doble vinculació internacional: L'Estat del tribunal requerit ha de ser part tant del Conveni de la Haia de 2019 com de l'altre instrument internacional amb el qual pugui sorgir la col·lisió normativa. Si només és part d'un d'aquests, simplement aplicarà aquell.
- Incompatibilitat efectiva en un cas concret: És a dir, l'aplicació simultània dels dos instruments ha de conduir a resultats jurídics contradictoris. Si no és així, es poden aplicar conjuntament. A més, el text del conveni reconeix que moltes incompatibilitats poden ser resoltes a través d'una interpretació harmònica.

L'article 23.1. estableix que el Conveni s'ha d'interpretar de la manera més compatible possible amb altres tractats internacionals en vigor per als Estats contractants, tant si són anteriors com posteriors. Aquest criteri té com a objectiu evitar col·lisions innecessàries i afavorir la coordinació normativa, sempre que això es pugui fer de manera raonable.

En cas d'una incompatibilitat concreta entre el Conveni i un tractat conclòs abans del 2 de juliol de 2019, aquest últim té preferència tal i com indica l'article 23.2. És important recalcar que, no és necessari que el tractat estigui en vigor en el moment de l'entrada en vigor del Conveni i que l'Estat d'origen de la sentència no ha de ser part del tractat anterior, n'hi ha prou que l'Estat requerit ho sigui. Aquesta disposició reconeix la força normativa dels compromisos internacionals previs i evita que el nou conveni els derogui implícitament, la qual cosa aporta estabilitat i seguretat jurídica a les relacions entre Estats.

Aquest exemple mostra com l'article 23 permet respectar la voluntat de les parts expressada en instruments alternatius de resolució de conflictes, i ofereix als Estats la flexibilitat necessària per adaptar-se a realitats normatives diverses.

L'article 23.3 regula el cas en què dos Estats contractants del Conveni conclouen, després de l'entrada en vigor del Conveni, un altre tractat que també tracta sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials. Aquest article estableix que aquest tractat posterior pot prevaldre sobre el Conveni, però només si els dos Estats implicats (l'Estat d'origen de la sentència i l'Estat requerit) són parts tant del Conveni com del nou tractat. Això vol dir que, en les relacions entre ells, aquests Estats poden aplicar preferentment el nou tractat, encara que aquest estableixi condicions diferents (o més restrictives) que el Conveni de 2019. A diferència d'altres previsions del Conveni, aquí no s'aplica cap principi que obligui a afavorir el reconeixement de sentències (favor recognitionis): els Estats tenen llibertat per aplicar el nou instrument tal com l'hagin acordat. Tanmateix, es manté un límit important: el nou tractat no pot afectar les obligacions derivades de l'article 6 del Conveni respecte als Estats que no són part d'aquest instrument posterior. Això vol dir que, encara que dos Estats acordin una regla diferent entre ells, no poden usar aquest acord per perjudicar drets o garanties establertes pel Conveni envers altres Estats contractants. En resum, l'article 23.3 dona flexibilitat als Estats per desenvolupar normes bilaterals o multilaterals posteriors, però sense trencar l'equilibri i la coherència general del Conveni amb la resta d'Estats que també l'han subscrit. L'Informe Explicatiu utilitza un exemple molt il·lustrador per a entendre el concepte¹³. Imaginem que dos Estats contractants del Conveni, l'Estat A i l'Estat B, signen posteriorment un tractat bilateral relatiu a l'execució de resolucions judicials. Aquest nou acord estableix que cap dels dos Estats no executarà determinades sentències no dineràries en certes matèries. D'acord amb el que preveu l'article 23.3 del Conveni, aquest tractat posterior pot prevaldre sobre el text del Conveni, de manera que, per exemple, l'Estat B pot negar-se a executar una sentència no dinerària dictada a l'Estat A, tot i que es compleixin els requisits establerts a l'article 5. Ara bé, aquest tractat només pot aplicar-se entre els Estats que l'han signat i no es pot utilitzar per refusar el reconeixement o l'execució de resolucions procedents d'altres Estats contractants que no en siguin part.

Per tant, podem resumir que la regulació de l'article 23 reflecteix la voluntat de cooperació entre sistemes jurídics i de respecte als compromisos previs o específics d'àmbit bilateral, regional o multilateral. Aquesta flexibilitat és clau per afavorir l'eficàcia del Conveni i la seva integració harmoniosa dins l'ordre jurídic internacional existent.

¹³ Garcimartín i Saumier, Explanatory Report, cit., p. 167

6. CONSIDERACIONS FINALS

Després d'haver dut a terme una anàlisi més tècnica del Conveni de la Haia de 2 de juliol de 2019 i d'haver-ne entès millor l'estructura i els elements fonamentals, és moment de fer una sèrie de consideracions finals. En aquest apartat, exposaré algunes reflexions sobre les oportunitats que pot oferir aquest instrument en el marc del reconeixement i l'execució de resolucions judicials, així com els principals reptes que té plantejats. També intentaré esbossar quin podria ser el camí que seguirà el conveni en els pròxims anys: cap a on pot evolucionar, quines adhesions es poden esperar i quin impacte podria tenir realment en la pràctica jurídica internacional.

6.1. Possibles problemàtiques del conveni

6.1.1. Multes coercitives

El Conveni de l'Haia de 2019 està pensat per a facilitar el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en matèria civil i mercantil. Ara bé, dins d'aquest objectiu general, hi ha certs casos que plantegen dubtes i no estan resolts de manera directa. Un d'aquests és el de les multes coercitives, mesures econòmiques que no busquen compensar cap dany, sinó pressionar una persona perquè compleixi una obligació imposada per una sentència.

Aquestes multes solen aparèixer en resolucions que no estableixen un pagament dinerari principal. Per exemple, quan el tribunal ordena fer o deixar de fer una cosa. En aquests casos, la multa coercitiva serveix com a eina per forçar el compliment. Ara bé, com que la seva funció no és indemnitzar, sinó fer pressió, han sorgit interrogants sobre si realment encaixen dins del que el Conveni entén per "sentència" reconeixible o executable.

Com destaca la professora Sara Sánchez Fernández¹⁴, durant les negociacions prèvies a l'adopció del Conveni, es va discutir àmpliament si aquestes multes havien d'estar incloses. Finalment, no es va arribar a cap acord clar, de manera que la qüestió va quedar oberta. Un dels grans entrebancs va ser que cada sistema jurídic tracta les multes coercitives de manera diferent, fet que dificulta establir un criteri comú.

Les diferències es poden resumir en tres àmbits principals:

1. El moment en què es decideix la multa: en alguns països, la fixa el mateix tribunal juntament amb la sentència. En altres, només es determina més endavant, si la persona obligada no compleix voluntàriament.
2. El tipus de multa: pot ser una quantitat fixa, una sanció diària que s'acumula o fins i tot una multa progressiva.
3. El destinatari dels diners: en alguns casos, els diners van a parar a l'Estat; en d'altres, a la part que ha demanat el compliment de la sentència.

¹⁴ Sara Sánchez Fernández (2021), *El Convenio de La Haya de reconocimiento y ejecución de sentencias*, *Revista Española de Derecho Internacional*, vol. 73, núm. 1 pp. 233-252 (gener-juny 2021), p. 15.

Aquest últim punt és especialment problemàtic. Si la multa la rep l'Estat, es podria pensar que no forma part del dret civil o mercantil, sinó que es tracta d'una mesura pròpia del dret públic, més propera al dret penal o administratiu. Això qüestionaria que el Conveni la pugui cobrir. A més, el mateix article 3.1.b del Conveni exigeix que la sentència sigui una decisió sobre el fons del cas, i pot generar dubtes si una resolució que només imposa una multa coercitiva compleix aquest requisit.

Malgrat tot, hi ha arguments sòlids a favor de considerar que aquestes multes poden, i haurien, d'encaixar dins del Conveni. Una referència útil és el Reglament Brussel·les I bis, que sí reconeix expressament aquest tipus de multes, sempre que el tribunal del país d'origen hagi fixat clarament la quantitat a pagar.

A més, la professora Sánchez destaca que la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, especialment el cas *Realchemie Nederland*¹⁵, ha deixat clar que les multes coercitives poden tenir naturalesa civil i mercantil, sempre que tinguin com a objectiu garantir el compliment d'una resolució que també sigui civil o mercantil. El TJUE també va deixar clar que, encara que els diners vagin a parar a l'Estat, això no canvia la naturalesa privada de la mesura. L'important és la finalitat: fer efectius drets privats, no pas expressar el poder de l'Estat.

Donat que el Conveni de 2019 es basa en un enfocament similar al del Reglament Brussel·les I bis pel que fa a l'àmbit material, no hi ha raons de pes per interpretar-ho de manera diferent. Per tant, si s'accepta que la multa coercitiva forma part d'una resolució civil o mercantil i compleix els requisits de forma, en principi sí que es podria reconèixer i executar dins del marc del Conveni.

Tot i això, la professora Sánchez remarca que encara hi pot haver un obstacle addicional, l'article 10 del Conveni. Aquesta disposició permet als Estats denegar el reconeixement d'una sentència quan s'hi concedeixen quantitats que superen el dany realment sofert, com passa amb els danys punitius o, en alguns casos, amb les multes coercitives. Si el tribunal del país receptor considera que la multa no compensa un perjudici real, sinó que només té un efecte sancionador o coercitiu, podria rebutjar-ne l'execució. Aquesta és una altra zona grisa. La frontera entre una sanció coercitiva legítima i una penalització desproporcionada no és sempre clara, i dependrà molt de com el tribunal interpreti els fets i la normativa aplicable.

En resum, el Conveni no resol de manera expressa la qüestió de les multes coercitives, però deixa marge per a interpretar que, en molts casos, sí poden ser reconegudes i executades, sempre que compleixin les condicions generals i no vulnerin cap dels límits establerts, com el de l'article 10. Ara bé, com que no hi ha una regulació clara, és probable que siguin els tribunals nacionals els que acabin decidint cas per cas, la qual cosa genera un cert grau d'inseguretat jurídica.

6.1.2 Caducitat de l'acció executiva

Un dels aspectes pràctics que poden generar dificultats en l'aplicació del Conveni de la Haia de 2019 és la qüestió de quant temps es té per executar una sentència estrangera. En altres

¹⁵ Sentència del TJUE en l'assumpte *Realchemie Nederland BV*, C-406/09 (ECLI:EU:C:2011:668).

paraules, quin és el termini de caducitat per iniciar l'execució d'una resolució estrangera en un altre Estat.

D'entrada, el Conveni estableix una regla clara que consisteix en que tot el que fa referència al procediment d'execució, incloent-hi el reconeixement, la declaració d'executabilitat i el registre, es regeix per la llei del país on es pretén executar la sentència (Estat Requerit¹⁶), llevat que el mateix Conveni digui el contrari. Això vol dir que, en la pràctica, cada Estat pot establir el seu propi termini de caducitat per executar sentències estrangeres. Aquesta solució és similar a la que adopten altres instruments com el Reglament Brussel·les I bis. Per exemple, a Espanya, el termini per executar una sentència, ja sigui nacional o estrangera, és de cinc anys, segons el que estableix l'article 518 la Llei d'Enjudiciament Civil (LEC).

Ara bé, el Conveni també fixa certs límits a l'aplicació automàtica de la llei de l'Estat requerit. L'article 4.3, en concret, disposa que no es pot reconèixer una sentència que ja no sigui executable al país on es va dictar (l'Estat d'origen). Això pot passar, per exemple, si el termini de caducitat ja ha vençut en l'Estat d'origen, encara que en el país on es vol executar encara hi hagi marge legal¹⁶. En aquests casos, la sentència no podrà ser reconeguda ni executada enlloc, perquè ha perdut efectivitat en el seu propi sistema jurídic.

Una situació inversa també és possible. Que la sentència sigui encara executable a l'Estat d'origen, però hagi caducat el termini a l'Estat requerit. En aquest cas, el Conveni no impedeix aplicar la norma interna del país on es demana l'execució. La conseqüència és clara: la sentència no podrà executar-se en aquest país, tot i que sí que podria executar-se en un altre Estat on el termini sigui més llarg, sempre que encara sigui vàlida al seu país d'origen.

Malgrat tot, aquesta regla també té límits. El més rellevant és el principi de no discriminació, que impregna tot el Conveni. Això vol dir que les sentències estrangeres han de rebre el mateix tracte que les nacionals, i que no seria acceptable aplicar un termini de caducitat més curt només pel fet que la sentència prové d'un altre país. Una regulació d'aquest tipus seria discriminatòria i contrària a l'esperit del Conveni, i per tant, no podria aplicar-se legítimament.

6.2.3. Les àmplies excepcions al reconeixement com a possible obstacle

Com s'ha pogut observar al llarg d'aquest treball, l'existència de les excepcions previstes pel Conveni pot representar, en alguns casos, un obstacle important per a la seva aplicació pràctica. Tot i que, en teoria, aquestes clàusules tenen la finalitat de protegir drets fonamentals, com ara el dret a un procés equitatiu o la preservació de l'ordre públic intern dels Estats, la seva formulació ambigua deixa un ampli marge d'interpretació. Aquest fet pot afeblir la uniformitat i l'efectivitat en la implementació del Conveni.

És cert que resulta raonable i necessari que el Conveni contempli excepcions per garantir el respecte a valors essencials, però si aquestes no estan clarament delimitades, poden

¹⁶ Sánchez Fernández, *El Convenio de La Haya*, cit., p.17 .

acabar esdevenint una font d'inseguretat jurídica. En particular, si els tribunals dels Estats part en fan un ús extensiu i poc coordinat, existeix el risc que el Conveni perdi la seva funció harmonitzadora, i que el reconeixement de sentències torni a dependre de criteris nacionals desiguals. Aquesta manca de coherència no només pot desincentivar l'ús del Conveni, sinó que també pot generar desconfiança entre els operadors jurídics pel que fa a la seva aplicació real.

En la pràctica, aquestes limitacions poden fer que l'aplicació del Conveni quedi restringida a un nombre relativament reduït de casos. Aquesta restricció en redueix el valor pràctic global i pot dificultar l'adopció generalitzada, especialment en aquells Estats que ja disposen de mecanismes més amplis o flexibles per gestionar aquest tipus de controvèrsies.

6.1.4. Escasa ratificació i limitada projecció internacional

Un dels principals reptes que afronta el Conveni de la Haia de 2019 és la seva escassa ratificació per part dels Estats. A hores d'ara, el nombre de països que han ratificat o s'han adherit formalment al text és molt reduït, fet que limita seriosament l'impacte global i la utilitat del Conveni com a marc comú per al reconeixement i execució internacional de sentències. Aquesta manca d'adhesions es pot explicar per diversos motius. En primer lloc, molts Estats ja compten amb mecanismes regionals consolidats i eficients per reconèixer sentències estrangeres. És el cas, per exemple, del Reglament Brussel·les I bis dins la Unió Europea, o del Conveni de Lugano, que regula les relacions entre la UE i alguns països europeus no comunitaris. Aquests instruments, més complets i operatius, funcionen sobre la base d'un alt nivell de confiança mútua, que de moment el Conveni de la Haia encara no pot oferir en el mateix grau, però el conveni de la Haia sí que és aplicable respecte Estats de la UE o dels signataris del conveni de Lugano.

En segon lloc, hi ha reticències polítiques i jurídiques per part d'alguns Estats, especialment aquells amb tradicions jurídiques diferents dels sistemes continentals, com els Estats Units o la Xina. Per a aquests països, reconèixer automàticament sentències estrangeres sense possibilitat d'un control de fons pot suposar una cessió important de sobirania, i genera inquietuds respecte als seus estàndards nacionals de justícia i garanties processals.

Finalment, cal afegir que, en la pràctica, molts operadors jurídics encara no coneixen prou bé el contingut del Conveni ni els seus avantatges potencials, fet que repercuteix en la manca d'impuls polític per promoure la implementació. Mentre no es produeixi una ampliació significativa del nombre d'Estats part, l'eficàcia del Conveni romandrà limitada a un conjunt molt concret de relacions jurídiques, i difícilment podrà consolidar-se com un instrument global de referència. No obstant, com veurem a continuació, això pot canviar pròximament

6.2. Reptes i perspectives de futur

El Conveni de la Haia de 2019 sobre el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en matèria civil i mercantil constitueix una fita destacada en el camí cap a una major cooperació jurídica internacional. Amb la voluntat de facilitar la mobilitat de les resolucions judicials entre estats, aquest instrument promou la seguretat jurídica, la

predictibilitat en les relacions internacionals i l'eficiència en la resolució de litigis transfronterers.

Tanmateix, tot i la seva importància teòrica i potencial pràctic, el Conveni encara es troba en una fase incipient de desenvolupament i implementació real, i en aquest sentit s'enfronta a diversos reptes estructurals i pràctics que cal abordar amb rigor i visió de futur per tal d'evitar que quedi en paper mullat.

Ampliació de les adhesions i ratificacions

El primer gran repte és, sens dubte, l'escassa ratificació per part dels Estats. Malgrat que el Conveni es va adoptar amb una clara vocació multilateral, el nombre de països que n'han formalitzat l'adhesió continua sent molt reduït, i entre ells no es troben potències clau en l'escenari jurídic i comercial internacional, com els Estats Units, la Xina o el Japó. Tot i que la Unió Europea i Ucraïna han estat pioners en la seva ratificació, la resta de països que l'han signat (com Estats Units, Israel, Rússia o Costa Rica) encara no han completat el procés de ratificació. Aquest fet limita greument l'efectivitat pràctica del Conveni, ja que la seva aplicació requereix que ambdós Estats implicats en el reconeixement d'una sentència hagin ratificat el text. Per tal de convertir-se en un autèntic instrument global, el Conveni hauria d'aconseguir una ratificació més àmplia i diversa, tant de potències econòmiques com d'Estats en vies de desenvolupament. Només així es podrà garantir una xarxa de cooperació jurídica internacional realment funcional i representativa.

Aquest dèficit d'adhesions en limita seriosament l'impacte pràctic, ja que per funcionar amb eficàcia el Conveni necessita una xarxa àmplia d'Estats part que el reconeixin i l'apliquin. Sense aquest suport global, el text corre el risc de quedar reduït a un mecanisme d'abast regional o residual, sense capacitat per esdevenir un veritable estàndard internacional de referència en matèria de reconeixement de sentències.

Unificació de criteris

El Conveni, com molts tractats internacionals, utilitza conceptes jurídics amplis i sovint indeterminats, com ara la noció de "ordre públic". Si bé aquesta flexibilitat permet adaptar el Conveni als diferents sistemes legals, també suposa un risc elevat d'interpretació fragmentada. Tribunals de diferents Estats podrien arribar a conclusions contradictòries davant de casos similars, la qual cosa comprometria la confiança mútua i la previsibilitat del sistema.

Per fer-hi front, caldrà promoure la creació de guies interpretatives clares, així com fomentar el desenvolupament d'una jurisprudència internacional consistent, possiblement a través de mecanismes de cooperació judicial o fins i tot creant un registre de decisions rellevants. En paral·lel, organismes com la Conferència de la Haia de Dret Internacional Privat podrien tenir un paper actiu en l'aclariment de dubtes interpretatius i en l'establiment de bones pràctiques.

Ampliar àmbit material

Tot i que el Conveni cobreix les matèries civils i comercials, exclou explícitament àmbits fonamentals del dret internacional privat, com l'arbitratge, les insolvències transfrontereres,

les relacions familiars, les successions o les obligacions alimentàries. Aquesta exclusió respon sovint a la coexistència d'altres convenis especialitzats o a la voluntat de protegir àmbits sensibles per a la sobirania dels Estats.

Tanmateix, en la pràctica, aquestes matèries representen una part molt significativa dels litigis internacionals. Per tant, si es vol que el Conveni guanyi rellevància i ús habitual, seria necessari revisar periòdicament el seu abast, amb vista a una possible ampliació futura que respongui millor a les necessitats del dret global contemporani.

Eficàcia dels procediments d'implementació a nivell nacional

L'efectivitat real del Conveni no dependrà únicament del seu text, sinó de com s'apliqui en la pràctica dins de cada Estat. Per tal que el reconeixement i execució de sentències sigui realment eficient, caldrà establir procediments àgils, accessibles i clars, i evitar la burocratització innecessària que pugui frenar l'ús del mecanisme.

És imprescindible que els Estats adoptin normatives internes compatibles amb el Conveni i dotin els seus sistemes judicials dels recursos i formació adients per garantir una aplicació ràpida i efectiva. Si el sistema no funciona amb fluïdesa, la confiança de les parts en el Conveni es veurà compromesa.

Difusió i formació dels operadors jurídics

Finalment, cal tenir en compte que cap tractat pot funcionar si els professionals del dret no el coneixen ni l'utilitzen. Per això, resulta fonamental impulsar accions formatives i de sensibilització adreçades a jutges, advocats, notaris i altres actors jurídics. Aquesta tasca formativa hauria d'incloure seminaris, materials didàctics, formació universitària i activitats de cooperació internacional per assegurar una implementació homogènia i informada.

6.2.1. Paper del Brexit en l'aplicació del conveni

La sortida del Regne Unit de la Unió Europea (efectiva el 31 de gener de 2020) va tenir un impacte profund en el marc de cooperació judicial civil. Des del primer moment, el Brexit va comportar la desvinculació del Regne Unit dels instruments europeus que fins aleshores regulaven la competència judicial i el reconeixement de resolucions en matèria civil i mercantil. En particular, des de gener de 2021 el Regne Unit va deixar d'estar subjecte al Reglament Brussel·les I i al Conveni de Lugano de 2007, que proveïen un règim harmonitzat de reconeixement de sentències dins la UE i entre la UE i els estats de l'Associació Europea de Lliure Comerç. La fi d'aquestes eines va suposar la desaparició d'un sistema de reconeixement automàtic i recíproc de sentències amb els països europeus veïns, fet que immediatament va generar incertesa i més costos per als litigants en processos transfronterers amb el Regne Unit.¹⁷

En el moment en que el Regne Unit va quedar relegat a la condició de "tercer estat" sense lligams especials amb l'Espace de Llibertat, Seguretat i Justícia europeu, la única opció estratègica viable per mantenir una cooperació judicial civil amb la UE passava per apostar pels convenis de l'Haia. Aquesta orientació es va concretar en la signatura per part britànica

¹⁷ Dan Jewell i Siona Spillet, *UK Government ratifies Hague Judgments Convention: good news for enforcement of English judgments*, DLA Piper, 11 juliol 2024,

del Conveni de la Haia de 2019 el 12 de gener de 2024, seguida del tràmit legislatiu intern per fer possible la ratificació que farà que el conveni entri en vigor a partir del 1 de juliol de 2025.

Com es d'imaginar, els operadors jurídics van advertir que, sense un reemplaçament, les sentències dictades pels tribunals britànics deixarien de ser directament executables a la UE, minvant l'atractiu de Londres com a plaça per a la resolució de disputes internacionals es temia que els demandants poguessin començar a buscar tribunals dins de la UE com a alternativa. Per tant, un factor a considerar és la coherència d'aquesta adhesió amb l'estratègia post-Brexit del Regne Unit per mantenir el seu paper de centre neuràlgic de serveis jurídics a nivell mundial. Abans del Brexit, Londres ja gaudia d'un estatus de hub internacional de resolució de disputes i els seus tribunals comercials atreïen litigis de tot el món, en part per la confiança en el dret anglès i per la garantia que les sentències angleses s'executaven fàcilment arreu d'Europa gràcies als instruments de la UE. La sortida de la UE va posar en risc aquesta avantatja comparativa, ja que, com s'ha indicat, s'obria la possibilitat que una sentència de Londres no fos directament reconeguda a París o Barcelona, fent que els clients internacionals reconsideressin triar Anglaterra com a fòrum. És en aquest punt on es demostra la importància estratègica del Conveni de 2019 ja que amb la seva inclusió, el Regne Unit demostra el seu compromís amb la cooperació jurídica multilateral i se situa de nou al centre d'una xarxa global de reconeixement de resolucions.

L'adhesió del Regne Unit al Conveni de 2019, que es farà efectiva el juliol de 2025, suposarà restablir un marc de reconeixement mutu de sentències entre el Regne Unit i els estats de la UE (a més dels altres estats part). A la pràctica, a partir de l'entrada en vigor, una sentència dictada pels tribunals anglesos podrà registrar-se i executar-se amb facilitat en un estat de la UE, i recíprocament les resolucions emanades de tribunals d'un estat membre s'executaran al Regne Unit sense necessitat d'iniciar un nou litigi. Des d'una perspectiva irlandesa i britànica, per exemple, s'ha subratllat que el Conveni de 2019 esdevindrà la via principal per al reconeixement de sentències entre el Regne Unit i la Unió Europea un cop entri en vigor. La seva aplicació pràctica comportarà que els advocats i parts en contractes internacionals hagin de tenir present l'existència d'aquest nou marc a l'hora d'escollir fur jurisdiccional en els acords comercials¹⁸.

Per tant, és obvi pensar que un dels efectes més rellevants de l'adhesió britànica és l'augment de la confiança i la seguretat jurídica en les relacions comercials transfrontereres que involucren el Regne Unit. Després del Brexit, moltes empreses es van mostrar cauteloses per la incertesa sobre si podrien fer complir a la UE les sentències obtingudes al Regne Unit, o viceversa, sense dilacions ni complicacions. Amb el nou conveni en funcionament, aquesta incertesa es dissipa en gran mesura: s'estableix un procediment clar, uniforme i previsible per fer efectives les resolucions judicials més enllà de les fronteres nacionals. Això es tradueix directament en seguretat jurídica ja que els contractants poden operar sabent que els seus drets, si són reconeguts per un tribunal competent d'un Estat del conveni, rebran protecció i compliment en l'altre Estat implicat. En paraules de la HCCH, el

¹⁸ Gearóid Carey i Gerard Kelly, *UK to Join Hague Judgments Convention*, Mason Hayes & Curran, 5 març 2024

Conveni proporciona “claritat pel que fa a si i en quin grau una sentència serà reconeguda i executada en una altra jurisdicció”, fet que dona certesa legal a les parts.¹⁹

Des d'una perspectiva més global, la participació del Regne Unit en el Conveni de 2019 reforça la importància de l'instrument a nivell internacional i pot actuar de catalitzador perquè altres estats s'hi sumin. El fet que dues potències jurídiques com la UE i el Regne Unit estiguin vinculades pel conveni suposa que, per primer cop, hi hagi una massa crítica significativa de jurisdiccions importants compromeses amb aquest règim. Personalment, considero que en aquest context, es podria esperar que països que inicialment es mostraven reticents valorin ara els avantatges d'adherir-s'hi. Per exemple, els Estats Units, que ja van signar el conveni el 2022, podrien veure incentius addicionals per avançar cap a la ratificació un cop el Regne Unit passi a ser un nou membre actiu. Altres potències comercials com per exemple la Xina, l'Índia o el Brasil, que encara no formen part del conveni, podrien considerar que la creixent xarxa de reconeixement de sentències els resulta atractiva per tal de donar suport a les seves empreses a l'exterior i rebre inversions amb garanties. A més a més, l'adhesió britànica també pot tenir un efecte dominó a nivell regional. Al continent europeu, més enllà de la UE, estats com Dinamarca, Noruega, Suïssa o Islàndia (que actualment estan units al Regne Unit pel Conveni de Lugano) podrien optar per unir-se al Conveni de la Haia de 2019, per tal d'assegurar que les seves sentències siguin reconegudes no només a la UE sinó també al Regne Unit sota un marc únic. Encara que aquests països ja tenen acords bilaterals o regionals, la tendència cap a la unificació internacional que busca el conveni de l'Haia pot acabar englobant-los per eficàcia i simplicitat.

6.2.2. Cas d'Andorra

El Principat d'Andorra va aprovar l'adhesió al Conveni de la Haia de 2019 sobre el reconeixement i l'execució de sentències estrangeres en matèria civil o comercial el 4 de desembre de 2024, segons la publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. Cal destacar que els efectes del conveni no seran immediats, ja que cada Estat contractant disposa d'un termini d'un any per oposar-se a quedar vinculat amb un nou Estat que s'adhereix. Un cop transcorregut aquest termini sense objeccions, el Conveni passarà a ser plenament aplicable entre Andorra i la resta d'Estats part. L'adhesió entrarà en vigor un cop hagi estat aprovada pel Consell General, sigui ratificada pels Coprínceps i es disposi l'instrument d'adhesió al Ministeri d'Afers Exteriors dels Països Baixos. Tal com assenyala la publicació, mitjançant l'adhesió a la norma convencional, que forma part dels instruments que proporciona la Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat²⁰.

Més enllà de l'increment de la seguretat jurídica que l'adhesió al Conveni de la Haia de 2019 proporcionarà al Principat d'Andorra (reduint els costos i els riscos legals, i augmentant la confiança d'inversors i operadors estrangers) cal destacar-ne també el valor simbòlic i polític per al propi Conveni. El fet que un Estat considerat microestat, com és el cas d'Andorra, decideixi integrar-se en aquest instrument internacional reforça notablement la legitimitat del Conveni mateix. La seva adhesió evidencia que no es tracta d'un tractat concebut

¹⁹ Hague Conference on Private International Law (HCCH), *Judgments Convention – Specialised Section*, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/specialised-sections/judgments>

²⁰ Millennium DIPr, *Adhesión de Andorra al Convenio de La Haya sobre reconocimiento y ejecución de resoluciones judiciales en materia civil y mercantil*

exclusivament per a grans potències o blocs regionals com la Unió Europea, sinó que també pot ser plenament aplicable i útil per a països de dimensions reduïdes, però amb un sistema jurídic sòlid i actiu en l'escena internacional. Aquest moviment per part d'Andorra pot, a més, constituir un precedent per a altres microestats o estats petits, com Liechtenstein, Mònaco o San Marino, que podrien veure en aquest exemple un model viable per sumar-se a la xarxa multilateral de reconeixement de sentències. En conseqüència, es contribueix a incrementar la massa crítica d'estats adherits al Conveni, un factor fonamental per dotar-lo de força i eficàcia pràctica, ja que com més àmplia sigui la cobertura geogràfica de l'instrument, més útil i atractiu serà per a totes les parts implicades.

Tot i que Andorra és un país petit, el seu impacte en aquest context és especialment rellevant pel que fa a la seva relació amb Espanya i França. Tant des del punt de vista històric com comercial, la vinculació d'Andorra amb aquests dos estats veïns és extraordinàriament estreta. Amb Espanya, per exemple, comparteix idioma, vincles econòmics, culturals i una intensa circulació de persones, empreses i capitals. En els darrers anys, s'ha produït un augment notable de ciutadans espanyols i francesos que traslladen el seu domicili fiscal o empresarial a Andorra, atrets per un règim fiscal més favorable i un entorn jurídic estable. Aquest flux constant d'activitat transfronterera genera inevitablement situacions amb potencial de conflicte jurídic com ara contractes comercials entre empreses espanyoles i andorranes, litigis derivats de serveis prestats o béns adquirits en una jurisdicció però amb efectes en una altra, o qüestions de responsabilitat civil amb elements internacionals. Per això, la presència d'Andorra dins el marc del Conveni de la Haia facilitarà en gran mesura la resolució d'aquests conflictes, permetent que les sentències dictades en qualsevol dels tres estats siguin reconegudes i executades sense necessitat de nous litigis ni procediments complexos. En definitiva, la integració d'Andorra al Conveni suposa no només un avenç intern, sinó també una millora tangible per a les relacions jurídiques transfrontereres amb els seus principals socis regionals, contribuint a un espai de seguretat jurídica compartida dins del marc europeu ampliat.

7. CONCLUSIONS

El Conveni de la Haia de 2019 constitueix un pas ferm i significatiu cap a l'harmonització del dret internacional privat en matèria de reconeixement i execució de sentències civils i comercials. Al llarg d'aquest treball s'ha analitzat el seu context històric, l'evolució dels seus antecedents, l'estructura normativa i els mecanismes que estableix per fer possible una cooperació judicial més eficaç i predictable, així com els reptes que encara pot afrontar en la seva aplicació pràctica.

Pel que fa al disseny normatiu, el conveni es caracteritza per una arquitectura jurídica sòlida, clara i coherent. Els criteris per al reconeixement (articles 5 i 6) i el procediment establert (article 13) estan ben estructurats, i ofereixen una base estable per afavorir una aplicació uniforme entre els Estats part. A més, cal destacar que el conveni delimita de forma molt clara els supòsits que entren dins del seu àmbit i aquells que en queden expressament exclosos, oferint així una seguretat jurídica notable als operadors jurídics i als actors internacionals. Aquesta definició precisa de l'àmbit d'aplicació és un dels seus punts forts, ja que permet evitar interpretacions divergents i conflictes d'aplicació.

Quant a l'equilibri entre la fluïdesa del reconeixement de sentències i el respecte a la sobirania estatal, el conveni aconsegueix trobar un punt d'equilibri raonable. No imposa una execució automàtica, sinó que estableix una sèrie de garanties i causes de denegació (article 7) que permeten als Estats preservar els seus principis fonamentals. Aquesta flexibilitat, lluny de ser una debilitat, reforça la legitimitat del conveni i el fa més adaptable a realitats jurídiques diverses, tot i que serà necessari garantir una interpretació homogènia per evitar aplicacions desiguals.

Pel que fa a la seva capacitat per esdevenir un referent jurídic internacional, les perspectives són realment prometedores. El conveni ofereix una resposta funcional i realista a una necessitat global, i compta amb el potencial per consolidar-se com a estàndard de referència en l'àmbit del dret internacional privat. En aquest context, la ratificació del Regne Unit, una potència jurídica amb una llarga tradició i influència internacional, pot ser clau per impulsar la seva projecció global i generar un efecte de tracció sobre altres Estats. A més, l'adhesió de microestats com Andorra pot servir de precedent per a altres jurisdiccions petites, demostrant que aquest instrument és útil i adaptable tant per a grans potències com per a sistemes jurídics més reduïts.

Ara bé, cal reconèixer que, tot i aquests avenços, algunes potències internacionals de gran pes, com els Estats Units o la Xina, encara no han completat el procés de ratificació, fet que condiciona l'abast pràctic del conveni en l'actualitat. Malgrat això, el paper del Regne Unit com a nou Estat part podria actuar com a impulsor i referent, animant altres països a sumar-s'hi i contribuint a ampliar el seu reconeixement a escala global.

En definitiva, el Conveni de la Haia de 2019 és un instrument jurídic ambiciós, ben dissenyat i amb un gran potencial de futur. Aporta solucions clares i eficients a una problemàtica complexa i antiga, i ho fa amb un enfocament que combina seguretat jurídica, flexibilitat i vocació global. El seu èxit dependrà, en última instància, del compromís dels Estats amb la cooperació judicial internacional, de la progressiva ratificació per part de nous actors i de la capacitat de garantir una aplicació coherent, justa i efectiva. Amb aquests elements, el conveni té totes les condicions per esdevenir un veritable punt de referència en el dret internacional privat contemporani.

8. BIBLIOGRAFIA

Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat (HCCH). "Status table: Convention of 15 November 1965 on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters". Actualització: 2019.

<https://www.hcch.net/es/instruments/conventions/status-table/?cid=137>. Consulta: 11 maig 2025.

Brand, R. A. (2013). Jurisdictional Developments and the HCCH Judgments Project. HCCH (ed.), *A Commitment to Private International Law – Essays in honour of Hans van Loon*, Cambridge 2013.

Portegás Sender, M. (2020). The 2019 Hague Judgments Convention: its conclusion and the road ahead. In Asian Academy of International Law (Ed.), *Sinergy and Security: the Keys to Sustainable Global Investment: Proceedings of the 2019 Colloquium on International Law* (pp. 181-190). Asian Academy of International Law Limited.

Francisco Garcimartín i Geneviève Saumier (2022), *Explanatory Report: Convention of 2 July 2019 on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in Civil or Commercial Matters*, Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat (HCCH), adoptat per la Vint-i-dosena Sessió de la HCCH, 2022

Sánchez Fernández, Sara. *El Convenio de La Haya de reconocimiento y ejecución de sentencias*. *Revista Española de Derecho Internacional*, vol. 73, núm. 1 (2021), pp. 233-252. Associació Espanyola de Professors de Dret Internacional i Relacions Internacionals.

Dan Jewell i Siona Spillett, *UK Government ratifies Hague Judgments Convention: good news for enforcement of English judgments*, DLA Piper, 11 juliol 2024, <https://www.dlapiper.com/en/insights/publications/2024/07/uk-government-ratifies-hague-judgments-convention>

Carey, Gearóid; i Kelly, Gerard. *UK to Join Hague Judgments Convention*. Mason Hayes & Curran, 5 març 2024. <https://www.mhc.ie/latest/insights/uk-to-join-hague-judgments-convention>

Millennium DIPr, *Adhesión de Andorra al Convenio de La Haya sobre reconocimiento y ejecución de resoluciones judiciales en materia civil y mercantil*, s.d., <https://www.millenniumdipr.com/n-721-nota-legal-adhesion-de-andorra-al-convenio-de-la-haya-sobre-reconocimiento-y-ejecucion-de>

Hartley, Trevor; i Dogauchi, Masato (2008). *Explanatory Report on the 2005 Hague Choice of Court Agreements Convention*. Hague Conference on Private International Law, <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=3959>. Consulta: 11 maig 2025.